

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıda yer alan sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması hususunu arz ederim.

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

Son dönemde kamuoyuna yansıyan haberler ve saha gözlemleri; İstanbul, Eskişehir, Bursa ve Çanakkale başta olmak üzere çeşitli illerde faaliyet gösteren bir market zincirinde, tavsiye edilen tüketim tarihi (TETT) aylar hatta bir yıla yakın süre geçmiş gıda ürünlerinin, yoğunlukla emekliler, öğrenciler, engelliler ve dar gelirli vatandaşlar tarafından satın alındığını ortaya koymaktadır. Bu marketlerde rafların büyük bölümünü, “en az riskli olanı seçmeye çalışan” vatandaşların, çaresizlik içinde tercih yapmak zorunda kaldığı ürünler oluşturmaktadır. Vatandaş beyanları özellikle süt, süt ürünleri, et ve hayvansal gıdalar konusunda ciddi bir zehirlenme ve sağlık riski algısı bulunduğunu göstermektedir. Her ne kadar mevzuatta TETT ile Son Tüketim Tarihi (STT) arasında ayırım bulunsa da tavsiye edilen tüketim tarihi geçen ürünlerin hangi koşullarda, ne kadar süreyle, hangi gıda gruplarında, kim tarafından ve hangi denetim mekanizmalarıyla satışa sunulabileceği kamuoyu açısından net ve güven verici değildir.

Öte yandan, gıda israfının önlenmesi ile yoksulluğun yönetilmesi arasındaki çizginin bulanıklaştığı, yoksul vatandaşların fiilen “tarihi geçmiş gıdaya mahkûm edildiği” bir tablo oluştuğu görülmektedir. Bu durum yalnızca bir ticaret veya mevzuat meselesi değil halk sağlığı, sosyal devlet, insan onuru ve gıda güvenliği meselesi olduğu aşikardır.

Bu bağlamda;

- 1) Tavsiye edilen tüketim tarihi (TETT) geçmiş ürünlerin satıldığı marketlerde, vatandaşların “en az riskli olanı seçmek zorunda kalması”, Bakanlığınızca halk sağlığı açısından kabul edilebilir bir durum olarak mı değerlendirilmektedir?
- 2) Türkiye genelinde TETT’si geçmiş gıdaların satışına izin verilen açık, bağlayıcı ve ürün bazlı bir üst süre bulunmakta mıdır? Varsa bu süreler hangi bilimsel kriterlere dayanmaktadır?
- 3) TETT’si aylar hatta bir yıla yakın süre geçmiş gıdaların, yoksulluk nedeniyle emekli, öğrenci, engelli ve dar gelirli vatandaşlar tarafından düzenli olarak satın alındığı, vatandaş beyanları ve saha gözlemleriyle açıkça ortadayken; Bakanlığınız bu durumu halk sağlığı ve güvenli gıdaya erişim açısından bir kriz olarak görmekte midir?

39295

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

- 4) Mevzuat gereği mikrobiyolojik açıdan riskli olduğu için STT kullanılan et, süt ve süt ürünleri gibi gıdaların, TETT gerekçesiyle fiilen satışa sunulduğu iddiaları doğru mudur? Bu tür satışlar tespit edilmiş midir?
- 5) Son 5 yıl içinde, TETT veya STT'si geçmiş ürünlerin tüketimiyle ilişkili olduğu değerlendirilen gıda zehirlenmesi, hastane başvurusu veya ölüm vakası bulunmakta mıdır? Varsa sayıları ve ürün grupları nelerdir?
- 6) TETT'si geçmiş ürünlerin satışa sunulduğu işletmelerde yapılan denetimlerde; kaç işletmede ihlal tespit edilmiştir? Kaçına idari para cezası uygulanmıştır? Kaçı hakkında faaliyetten men veya kapatma işlemi yapılmıştır?
- 7) Bakanlığınızca, TETT'si geçmiş ürünlerin hangi koşullarda imha edilmesi gerektiğine ilişkin açık ve zorlayıcı bir uygulama bulunmakta mıdır? Yoksa imha yerine satışın fiilen teşvik edildiği bir sistem mi oluşmuştur?
- 8) Gıda israfının önlenmesi amacıyla, TETT'si geçen ürünlerin piyasada satılması yerine, gıda bankacılığı, sosyal yardım veya kontrollü bağış mekanizmalarıyla değerlendirilmesine yönelik neden yeterli bir kamu modeli oluşturulmamıştır?
- 9) Vatandaşların, ekonomik zorunluluk nedeniyle "tarihi geçmiş gıda tüketmek zorunda kalması", Bakanlığınızca sosyal devlet ilkesiyle bağdaşır bir tablo olarak mı görülmektedir?
- 10) Bakanlığınız, TETT'si ve STT'si geçmiş gıdaların piyasada yaygın biçimde bulunmasının beslenme güvenliğini, kronik hastalık risklerini, toplum sağlığı üzerindeki uzun vadeli etkilerini izlemekte midir?